

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118 0 Рс 000556 10 Рев
Бања Лука, 15.3.2012 године

Врховни суд Републике Српске у вијећу које чине судија Биљана Томић као предсједник вијећа, а судије Војислав Димитријевић и Тања Бундало, као чланови вијећа у правној ствари тужилаца М.З., Ж.З., Р.Ж., Н.П. и М.С. из Б.Л. и С.З. из Ч., које заступа пуномоћник Ж.Ш., адвокат из Б.Л., против туженог "1. М.М.", АД Б.Л., које заступа пуномоћник С.К., адвокат из Б.Л., ..., ради заштите права из радног односа, одлучујући по ревизији тужилаца против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Ж-09-000 114 од 25.2.2010. године, на сједници вијећа која је одржана 15.3.2012. године, донио је

П Р Е С У Д У

Ревизија се одбија.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број Рс-841/04 од 16.05.2008. године одбијени су тужбени захтјеви тужилаца да се пониште одлуке туженог о отказу уговора о раду од 8.12.2003. године и то: за тужиоца М.З. одлука број 318/1, за Ж.З. одлука број 318/3, за С.З. одлука број 318/4, за Р.Ж. одлука број 318/6, за Н.П. одлука број 318/7 и за М.С. одлука број 318/8, затим са захтјевима да се они врате на рад код туженог и да им овај исплати изгубљену зараду и накнаду за топли оброк, те да изврши уплату доприноса за њихово пензијско и инвалидско осигурање са законском затезном каматом и да им накнади трошкове поступка. Обавезани су да туженом накнаде трошкова поступка у износу од 1.290,00 КМ са законском затезном каматом почев од 16.05.2008. године, па до исплате.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Ж-09-000 114 од 25.2.2010. године, жалбе тужилаца су дјелимично уважене и првостепена пресуда преиначена у погледу дана престанка радног односа тако да су поништене одлуке туженог о отказу уговора о раду донесене 8.12.2003. године, на начин да радни однос тужиоцима престаје 8.12.2003. године, док се у преосталом дијелу жалбе тужилаца одбијене и првостепена пресуда потврђена.

Тужиоци су против другостепене пресуде изјавили ревизију због повреда одредаба парничног поступка, због погрешне примјене материјалног права, због прекорачења тужбеног захтјева која повреда је учињена пред другостепеним судом, због повреде права из члана 6., 13. и 14. Европске конвенције о заштити људских права и темелјних слобода и предлажу да се побијана пресуда преиначи тако да се у цијелости усвоји тужбени захтјев или укине и предмет врати на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Предмет спора у овој правној ствари је захтјев тужилаца за поништење одлука туженог којим је тужиоцима отказан уговор о раду; захтјев за радну реинтеграцију тужилаца; захтјев за исплату накнаде плате и других новчаних примања за период у којем тужиоци нису радили, до повратка на радно мјесто, са законском затезном, каматом уз захтјев за накнаду трошкова поступка.

Првостепени суд је наконведеног поступка утврдио: да су тужиоци били у радном односу код туженог и да им је оспореним одлукама утврђен престанак радног односа са даном 24.1.2003. године због теже повреде радне дужности неоправданог изостанка са посла у периоду од 1.1.2003. до 28.10.2003. године и надаље; да су тужиоци били учесници организованог штрајка од 29.7.2002. године; да је одлуком Синдикалне скупштине туженог одлучено да се тај штрајк организује ради испуњења економско-социјалних права радника и да ће трајати до испуњења њихових захтјева или постизања споразума са туженим; да је одређено мјесто окупљања штрајкача у сали туженог и на главној улазној капији; да одлука о престанку штрајка није донесена; да тужиоци нису долазили на мјесто предвиђено за окупљање штрајкача; да је против тужилаца вођен дисциплински поступак у којем су тужиоци саслушани; да је дисциплински поступак против тужилаца вођен на основу дисциплинске пријаве пословође туженог која је поднесена против њих 28.10.2003. године; да је синдикална организација била обавијештена о вођењу дисциплинског поступка против тужилаца.

Код оваквог стања ствари првостепени суд је закључио да су одлуке туженог о отказу уговора о раду тужиоцима донесене у складу са Законом о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 38/00, 40/00, 47/02, 38/03, 66/03), и Правилником о раду туженог, а као резултат законитоведеног дисциплинског поступка, и одбио захтјеве наведених тужилаца за поништење тих одлука, као и акцесорне захтјеве.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и закључак првостепеног суда у погледу тога да су наступили разлози за престанак радног односа тужилаца, осим у дијелу који се односи на датум када су ови разлози наступили, јер одлуке о престанку радног односа не могу имати повратно дејство, па је преиначењем првостепене пресуде утврђено да је тужиоцима престао радни однос са даном 8.12.2003. године, као даном када су оспорене одлуке о престанку радних односа тужилаца донесене. Без обзира што је првостепена одлука преиначена у погледу датума престанка радног односа, другостепени суд сматра да није основан захтјев тужилаца за исплату неисплаћених плата и осталих примања по основу радног односа, с обзиром да тужиоци нису радили, нису долазили на посао, па немају право на накнаду плате, као ни остала примања из радног односа, те је у том дијелу жалба тужилаца одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Одлука другостепеног суда је правилна.

Одредбом члана 1. Закона о штрајку („Службени гласник Републике Српске“, број 10/98), штрајк је дефинисан као организовани прекид рада. Ово у крајњем подразумијева само прекид рада и обављања радних задатака те одређену дисциплину у вријеме трајања штрајка, али никако и недолазак на радно мјесто, односно на мјесто одређено одлуком синдиката (члан 3. у вези члана 4. тачка 4. Закона о штрајку). Дакле, при утврђењу да тужиоци нису долазили на мјесто одређено одлуком организатора штрајка, правилно је

тужени у дисциплинском поступку који је вођен против тужилаца нашао да су на тај начин тужиоци починили повреду радне обавезе из члана 91. став 2. тачка 8. Закона о раду, и изрекао им мјеру престанка радног односа. При томе, исправан је закључак другостепеног суда да се окупљање радника на мјесту различитом од мјеста одређеног одлуком организатора штрајка не може сматрати доласком на посао, нити окупљањем у складу са одлуком организатора штрајка, па макар то мјесто било и у непосредној близини туженог предузећа.

Према чињеничном стању које је утврђено у току овога парничног поступка, произилази да су тужиоци неоправдано изостали са посла у периоду од 1.1.2003. године до 28.10.2003. године. Из образложења одлука о престанку радног односа чија се законитост побија у овом парничном поступку, као и из дисциплинских пријава које су против тужилаца поднесене, произилази да се тежа повреда радне дужности састоји у томе што су тужиоци неоправдано изостали са посла у периоду од 1.1.2003. године до 28.10.2003. године. Због тога неоснован је приговор изнесен у ревизији да се тужиоцима ставља на терет њихов изостанак са посла до 24.1.2003. године, а не и за период након овога датума, односно до 28.10.2003. године, када је поднесена дисциплинска пријава.

Погрешна примјена материјалног права, на коју је указано ранијим рјешењем овога суда број 118-0-Рев-09-000 094 од 26.8.2009. године (у даљем тексту: укидно рјешење), да се није могао ретроактивно одредити дан 24.1.2003. године као дан када је тужиоцима престао радни однос, нема за посљедицу измјену садржине теже повреде радних обавеза које су тужиоцима стављене на терет. Овакав закључак не произилази из побијаних одлука туженог којима поменути датум (24.1.2003. године) се не означава као вријеме до када је тежа повреда радне обавезе трајала, већ је ријеч о одређивању дана престанка радног односа тужиоцима, погрешно сматрајући да престанак радног односа наступа по сили закона (о чему је било више ријечи у укидном рјешењу).

Имајући предње у виду неоснован је ревизиони приговор да је одређивањем другог, каснијег, датума када је тужиоцима престао радни однос дошло до прекорачења тужбеног захтјева, обзиром да период у коме су тужиоци неоправдано изостали са посла није промјењен, већ само вријеме када је наступила правна посљедица оваквог поступања, односно када је дошло до престанка радног односа. Надаље, ово преиначење није било на штету тужилаца, с обзиром да је тужиоцима одређен каснији дан престанка радног односа у односу на дан назначен у побијаним рјешењима.

Тужиоци нису дошли у слабији положај ни приликом рачунања рока у којем дисциплински поступак мора бити покренут у смислу одредбе члана 115. став 2. Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 38/00, 41/00, 47/02, 38/03, 66/03), јер се овај рок има рачунати од тренутка престанка (а не настанка) ове теже повреде радне дужности с обзиром да се ради о продуженом неоправданом изостанку са посла. У конкретном случају тужиоци се нису вратили на посао, тако да рок из цитиране законске одредбе није ни почео да тече. Насупрот другачијем ставу изнесеном у ревизији, због напријед изнесеног неоснована је тврдња да је рок за покретање дисциплинског поступка почео да тече од 24.1.2003. године, када је тужена погрешном примјеном материјалног права сматрала да је тужиоцима престао радни однос.

Као што је већ ранијим укидним рјешењем речено из списка предмета не произилази ни да је директор туженог забранио да се радници у току штрајка окупљају на мјесту предвиђеном за њихово окупљање, па с тим у вези не стоји ни приговор да суд тај доказ

није цијенио. Уосталом, кад би та тврдња и била истинита, организаторима штрајка је стајала могућност да траже интервенцију Републичке инспекције рада по одредбама члана 19. Закона о штрајку („Службени гласник Републике Српске“ број 10/98), а у списима предмета доказа о томе нема.

Дисциплинским пријавама које су поднесене против сваког од тужилаца описана је тежа повреда радне дужности која се огледа у неоправданом изостајању са посла у времену од 1.1.2003. године до 28.10.2003. године. Поводом овакве дисциплинске пријаве сваки од тужилаца је имао прилику у смислу одредбе члана 115. став 1. Закона о раду да изнесе своју одбрану, а прибављено је и мишљење синдиката. У образложењу побијаних одлука прецизно је описана повреда радне дужности (она која је наведена у дисциплинској пријави) због којих је изречен престанак радног односа. Код оваквог стања ствари и поред чињенице да опис повреде радне дужности није садржан у изреци појединачних оспорених одлука о престанку радног односа, већ у њиховом образложењу, по оцјени овога суда није дошло до повреде права радника-тужилаца против којих се водио дисциплински поступак. Тужиоци су били обавјештени о повреди радне обавезе која им се ставља на терет, имали су прилику да се о истој изјасне, а из садржаја побијаних одлука нема никакве сумње о којем конкретном животном догађају се ради, тако да су приговори изнесени у ревизији о произвољности дисциплинског поступка неосновани.

Тачна је тврдња изнесена у ревизији да је одредбом члана 71. став 1. Правилника о раду туженог предузећа прописано да се поступак за утврђивање повреде радних обавеза покреће рјешењем директора које садржи податке од утицаја за утврђивање повреде и одговорности радника. У конкретној ситуацији у вођењу дисциплинских поступка против тужилаца који су резултирали доношењем предметних одлука о отказу уговора о раду, рјешења о покретању поступака директора није донесено. Међутим, по оцјени овог суда такав пропуст директора туженог не представља повреду поступка такве природе који је могао утицати на резултат дисциплинског поступка, при утврђењу да је тужиоцима у поступку омогућено саслушање и да је о поступку обавијештен синдикат.

Код оваквог стања ствари, како не постоје разлози због којих је ревизија изјављена исту је ваљало одбити као неосновану, на основу овлашћења прописаног одредбом члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 и 49/09).

Предсједник вијећа,
Биљана Томић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић